[א]טבל וחולין מעורבין זה בזה דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר של עובד כוכבים פטור ושל ישראל חייב עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר יש ברירה ומר סבר אין ברירה אבל דכולי עלמא יש קנין לעובד כוכבים בא"י להפקיע מיד מעשר הכא נמי בסוריא וקסבר [א]כיבוש יחיד לא שמיה כיבוש אמר רב חייא בר אבין ת"ש המוכר שדהו לעובד כוכבים לוקח ומביא ביכורים מפני תיקון העולם מפני תיקון העולם אין מדאורייתא לא אמר רב אשי שתי תקנות הוו מעיקרא הוו מייתי מדאורייתא כיון דחזו דקא מקרי ומזבני דסברי בקדושתייהו קיימן תקינו להו דלא ליתו כיון דחזו דמאן דלא סגי ליה מזבן וקא משתקען ביד עובדי כוכבים הדר תקינו להו דליתו איתמר [ב]המוכר שדהו לפירות ר' יוחנן אמר מביא וקורא ריש לקיש אמר [ב]מביא ואינו קורא רבי יוחנן אמר מביא וקורא [ג]קנין פירות כקנין הגוף דמי ר"ל אמר מביא ואינו קורא [ד]קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי איתיביה ר' יוחנן לר"ל [1]ולביתך [ג]מלמד שאדם מביא ביכורי אשתו וקורא א"ל שאני התם דכתיב ולביתך ואיכא דאמרי איתיביה ר"ש בן לקיש לר' יוחנן ולביתך מלמד שאדם מביא ביכורי אשתו וקורא התם הוא דכתיב ולביתך אבל בעלמא לא אמר ליה טעמא דידי נמי מהכא קאמינא איתיביה [ה]היה בא בדרך וביכורי אשתו בידו ושמע שמתה אשתו מביא וקורא מתה אין לא מתה לא ה"ה דאע"ג דלא מתה ומתה אצטריכא ליה סד"א ליגזור משום דרבי יוסי בר חנינא [ד]דאמר ר' יוסי בר חנינא [ו]בצרן ושגרן ביד שליח ומת שליח בדרך מביא ואינו קורא שנאמר [2]ולקחת [ה]והבאת עד שתהא לקיחה והבאה באחד קמ"ל ואזדו לטעמייהו דאיתמר המוכר שדהו

בזמן

טבל וחולין מעורבין. אין לך כל חטה וחטה שאין חליה טבל וחליה חולין שחלק העובד כוכבים פטור ואף לאחר שחלקו התבואה הלוקח מן העובד כוכבים צריך לעשר וישראל צריך לעשר את שלו מינייה וביה ולא ממנו על טבל גמור ולא מטבל גמור עליו מפני שמפריש מן הפטור על החיוב ומן החיוב על הפטור אבל כי מעשר מינייה וביה מעשר שלם נמצא מעשר מן החיוב שבו על החיוב שבו ומן הפטור שבו על הפטור שבו: **של ישראל חייב.** לאחר שחלקו הוי של ישראל טבל גמור ומעשר ממנו על אחר ומאחר עליו דיש ברירה ושל עובד כוכבים פטור לגמרי ולת"ק אין ברירה ואפילו חלקו בספיקא הן עומדין: **מדאורייתא לא.** ואי אין קנין לעובד כוכבים להפקיעה מקדושתה היא לה לענין קדושתה ברשות ישראל כאילו משכנה וכיון דביכורים מצוה דרמיא עליה היא ולא טבלי לאסור פירות באכילה מיחייב ליקח ולהביא. ולא דמי למעשר דאפילו למאן דאמר אין קנין לא מיחייב לעשר על חלקו של עובד כוכבים דמעשר טביל ואסר ליה באכילה ולאו מצוה דרמיא עליה היא אלא אם כן אוכלן או מוכרן דקא משתרשי ליה אבל ביכורים מצוה דרמיא עליה היא: **שתי תקנות הוו.** כלומר לעולם מדאורייתא מיחייב והא דקתני מפני תיקון העולם משום דמעיקרא משום סייג תקנו שלא ליקח ולהביא כדמפרש ואזיל לפיכך הוצרכו לחזור ולתקן ולהעמידה כדין תורה: **וסברי בקדושתייהו קיימין.** אין אנו נענשין בדבר: **משתקען ביד עובדי כוכבים.** שלא היה חוזר ופודה אותה: **תקינו דלייתו.** כדי שיטרח ויפדנו: **המוכר שדהו לפירות.** שיאכל הלוקח פירות עד עשר שנים ותחזור הקרקע לבעליה ובזמן שאין היובל נוהג קאמר דהיינו משגלו שבט ראובן ושבט גד שגלו תחילה מעבר הירדן ע"י סנחריב עד חרבות ירושלים דאי בזמן שיובל נוהג סתם מכירה לפירות היא שהרי סופה לחזור ביובל: **כקנין הגוף דמי.** ויכול לומר מראשית פרי האדמה אשר נתתה לי: **ולביתך.** גבי ביכורים כתיב ושמחת בכל הטוב וגו': **ביכורי אשתו.** שגדלו בקרקע מלוג שהכניסה לו אשתו לפירות: **שאני התם דכתיב ולביתך.** ומדאיצטריך לרבויי ש"מ קנין פירות לאו כקנין הגוף: **מהכא.** דכי היכי דאשמועינן דהכא כקנין הגוף דמי הוא הדין בעלמא: **ושמע שמתה אשתו.** וירשה הוא וקנה גוף הקרקע: **ליגזור משום דרבי יוסי בר חנינא.** דאמר בעינן לקיחה והבאה באחד וה"נ לבעי לקיחה והבאה באחד קמ"ל: **ומת שליח בדרך.** וחזר והביאן הוא בעצמו: **מביא ואינו קורא.** וא"ל לומר שהביאו שליח אחר דאפי' לא מת שליח ראשון אינו קורא דתנן האשה וטומטום ואנדרוגינוס והשליח מביאין ולא קורין שאין יכולין לומר אשר נתתה לי:

בזמן

טבל וחולין מעורבין זה בזה. פי' בקונטרס אין לך כל חטה וחטה שאין חליה טבל וחליה חולין וצריך לעשר מינייה וביה ולא ממנו על טבל גמור ולא מטבל גמור עליו מפני שמפריש מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב אבל כי מפריש מינייה וביה מעשר מן החיוב שבו על החיוב שבו ומן הפטור שבו על הפטור שבו ואפילו חלקו כספקן הן עומדים דאין ברירה וקשה דאמר לקמן דאי קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי והאחים שחלקו לקוחות הן לא משכחת דמייתי בכורים אלא חד בר חד הא אפילו למ"ד אין ברירה יש לו בודאי חלק בו דמחייב בבכורים והמותר שהוא חולין אלי מקדיש ליה כדאמרינן בפרק הספינה (ב"ב דף פא:) ודוחק לומר דלא משכחת דמייתי בכורים כהלכתן שלא יצטרך להקדיש קאמר דלישנא משמע דלא מייתי כלל קאמר ועוד בפ' יש בכור (בכורות דף מח:) גבי חמש סלעים ולא חצי חמש קאמר דכו"ע אית להו דרב אסי דאמר האחין שחלקו מחצה יורשין ומחצה לקוחות משמע אבל אי לקוחות הן פטורין אפי' למ"ד חמש ואפילו חצי חמש דאפי' חצי חמש ליכא לכך נראה דאין תקנה לטבל זה דכיון דאין ברירה שמא הגיע לו כל חלקו של עובד כוכבים או חציו ולא ידעי' כמה ואי מעשר מינייה וביה שמא מעשר מחלקו והשאר חלקו של עובד כוכבים או איפכא או מקצתו ומיהו יכול לתקן שיפריש עליו ממקום אחר ויפריש גם עליו ממקום אחר ואחרון אחרון מקולקל עד שלא ישאר כי אם מעט וכל המעשרות והתרומות יתנם לכהן וללוי: **ולביתך** מלמד שאדם מביא בכורי אשתו. וא"ת והא מן התורה אין לבעל פירות בנכסי אשתו אלא תקנתא דרבנן בעלמא היא א"כ ע"כ גזירת הכתוב הוא ויש לומר דלכך נשים שנותנות פירות לבעליהן וכי האי גוונא איירי קרא וכענין זה אמרינן בריש קידושין (דף ז.) אי כתב רחמנא מעשה ידיה לאביה דקא מיתזנא מיניה ואע"ג דמדאורייתא אינו חייב במזונות בתו אלא דאורחא דמילתא הוא שהוא זן אותה: **מתה** אין לא מתה לא. וא"ת מאי קושיא דרבי יוחנן דאמר כתנא דלביתך דמה נפשך פליג וי"ל דאיכא לאוקמה במתה כי הך וא"ת וליסני להך דמתה כשלא זכתה האשה פירות נכסיה לבעל וי"ל דברייתא קתני אף כתר דתקון רבנן פירות לבעל ועוד דהוה ליה כקונה פירות בשוק ואח"כ קנה שדה דאינו קורא כדאמרי' [א] במסכת בכורים (פ"א) אבל גריס לקיש שהיו לו פירות תחילה אתי שפיר דבמתה מביא וקורא כיון דמעיקרא אגיד בה לפירות: **בצרן** ושגרן ביד שליח. פי' רבינו שמואל בהספינה (ב"ב פא:) בצרן הבעל ושגרן ביד שליח דאם בצרן שליח והביאן השליח בירושלים שליח ודאי אין יכול לקרות כדתנן במסכת בכורים (פ"א מ"ה) אבל הבעלים קורין דיכולין לומר הנה הבאתי דשלוחו של אדם כמותו וקשה לרבינו תם למאי דחשיב לבצירה לקיחה למה ליה למימר ומת שליח הוה ליה למתני בצרן הוא ושגרן ביד השליח או שבצרן שליח והביאן הוא וי"ל דאשמועינן רבותא דאע"ג דמת שליח וגמרו הבעלים הבאה דאיכא לקיחה ומקצת הבאה בבעלים אפי' הכי אינו קורא דבעינן לקיחה וכל הבאה באחד ואי גרסינן או מת אתי נמי שפיר וזו אף זו קתני ור"ת מפרש דבצירה לאו היינו לקיחה ובצרן אורחא דמילתא נקט שבעלים בוצרים כדי לעשות בעין יפה לפי שאין שיעור לבכורים ולקיחה היינו לקיחה מתוך הבית ומדלא קתני בצרן ושגרן ביד השליח ומת שליח בדרך דאז הוא רבותא שמביאן אחר ולא הוי לקיחה והבאה באחד: **מביא** ואינו קורא. וא"ת ונימא ירקבו כדאמרינן בפרק אלו הן הלוקין (מכות דף יח:) הפריש בכורים קודם החג ועבר עליהן החג ירקבו משום דנראו לקריאה ונדחו וכל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו והכא נמי כשבצרן נראו לקריאה וכששיגרן נדחו ויש לומר דאמר בירושלמי דמסכת בכורים רבי אסי אמר ריש לקיש בשם רבי הושעיא כשליקטן לשלחן ביד אחר אבל אם ליקטן להביאן הוא לא ישלחם ביד אחר שכל הבכורים שנראו לקריאה אין ניתרין אלא בקריאה ואמרינן התם מתניתין פליגא הפריש בכורים ומכר שדהו מביא ואינו קורא קיימנוה כשנתן דעתו למכור משעה ראשונה ולפי זה אם הפריש בכורים קודם החג על מנת להביאן אחר החג לא ירקבו אלא אחר החג מביא ואינו קורא:

לא

עין משפט נר מצוה

קנח א מיי' פ"א מהל' תרומות הלכה כ ועי' בכס"מ [וטוש"ע יו"ד סי' שלא סעי' יא]:

קנט ב ג ד ה מיי' פ"ד מהל' ביכורים הל' ו סמג עשין קלט קמ:

קס ו מיי' שם הל' ח:

◆

תורה אור השלם

1. וְשָׂמַחְתָּ בְכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ אַתָּה וְהַלֵּוִי וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ: דברים כו יא

2. וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: דברים כו ב

א. אולי צ"ל דאמר דיחזיר הוא דאמרינן:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones